

ДЖ. К. РОУЛІНГ

Гары Потэр
і
ТАЕМНАЯ ЗАПА

*Пераклала з англійскай
Алена Пятровіч*

Мінск
Выдавец А. М. Янушкевіч
2020

Раздзел 1

НАЙГОРШЫ ДЗЕНЬ НАРОДЗІНАЎ

Ужо не першы раз у доме нумар чатыры на Крушынавай вуліцы падчас сняданку разгарэлася сварка. Містар Вернан Дурслі прачнуўся з самай раніцы ад гучнага кугакання, якое даносілася з пакоя яго пляменніка Гары.

— Трэці раз за тыдзень! — гаркнуў ён з другога канца стала. — Калі ты не можаш суняць гэтую саву, давядзецца ад яе пазбавіцца!

Гары зноўку паспрабаваў растлумачыць:

— Ёй нудна. Яна прывыкла лятаць. Калі б можна было выпускаць яе ўначы...

— Я што, ідыёт, па-твойму? — рыкнуў дзядзька Вернан, на кусцістых вусах якога боўтаўся кавалак яечні. — Я ведаю, што будзе, калі выпусціць гэтую саву.

Ён перакінуўся змрочным позіркам са сваёй жонкай Петуніяй.

Гары зноў паспрабаваў запырэчыць, але яго словы заглушыла доўгая гучная адрыжка Дадлі, сына Дурсляў.

— Хачу яшчэ бекону.

— На патэльні ёсць дабаўка, бусечка мая, — сказала цётка Петунія, любоўна пазіраючы на свайго вялізнага

сына. — Трэба падкарміць цябе, пакуль ёсць магчымасць... Мне так не падабаецца школьная ежа...

— Лухта, Петунія, я ніколі не галадаў, калі вучыўся ў Смэлтынгзе, — задаволена ўспомніў дзядзька Вернан. — Дадлі ўсяго хапае, праўда, сынку?

Дадлі быў такі вялікі, што яго азадак звісаў з кухоннага крэсла. Ён ухмыльнуўся і павярнуўся да Гары.

— Прынясі патэльню.

— Ты забыў чароўнае слова, — зласліва адказаў Гары.

Эфект ад гэтай простага фразы быў неверагодны: Дадлі хапануў ротам паветра і ўпаў з крэсла з такім грукатам, што ўся кухня страсянулася, місіс Дурслі ціха віснула і прыкрыла рукамі рот, а містар Дурслі падхапіўся, і на яго скронях запульсавалі вены.

— Я меў на ўвазе «калі ласка!» — тут жа сказаў Гары. — Я не меў на ўвазе...

— ШТО Я ТАБЕ СКАЗАЎ, — закрычаў дзядзька, пырскаючы слінай над сталом, — ПРА СЛОВЫ НА ЛІТАРУ «Ч» У МАІМ ДОМЕ?

— Але я...

— ЯК ТЫ ПАСМЕЎ ПАЛОХАЦЬ ДАДЛІ! — працягваў раўці дзядзька Вернан, стукаючы кулаком па стале.

— Я толькі...

— Я ПАПЯРЭДЖВАЎ ЦЯБЕ! Я НЕ ПАЦЯРПЛЮ ПАД ГЭТЫМ ДАХАМ ЗГАДАК ПРА ТВАЮ НЕНАРМАЛЬНАСЦЬ!

Гары пераводзіў позірк з чырвонага твару дзядзькі на бледны твар цёткі, якая намагалася падняць Дадлі на ногі.

— Добра, — сказаў Гары, — добра...

Дзядзька Вернан зноў сеў, дыхаючы, як раз'ятраны насарог, і косячыся маленькімі колкімі вачыма на хлопчыка.

З таго часу як Гары вярнуўся дадому на летнія вакацыі, дзядзька Вернан ставіўся да яго як да бомбы, гатовай выбухнуць у любы момант, бо Гары Потэр не быў нармальным хлопчыкам. Уласна кажучы, ён быў настолькі ненармальны, наколькі гэта ўвогуле магчыма.

Гары Потэр быў чараўніком — чараўніком, які год правучыўся ў Хогвартсе, школе чарадзеяў і магіі. І тое, што Дурсляў засмучала яго вяртанне дадому на вакацыі, было дробяззю ў параўнанні з тым, што адчуваў сам Гары.

Ён вельмі моцна сумаваў па Хогвартсе, і гэты сум нагадваў безупынным зубны боль. Сумаваў па замку, па яго сакрэтных праходах і прывідах, па ўроках і настаўніках (ну, хіба апрача Снэйпа, настаўніка зеллязнаўства), па пошце, якую прыносілі совы, па святочных вячэрах у Вялікай зале, па сваім ложку з палагам на чатырох слупках у спальні, што месцілася ў вежы, па візітах да ключніка Хагрыда, які жыў у хаціне на ўскрайку Забароненага лесу, і асабліва па квідычы — самай папулярнай спартыўнай гульні ў свеце чараўнікоў (шэсць вялікіх брамных стоек, чатыры мячы-летуны і чатырнаццаць гульцоў на мётлах).

Усе кнігі заклёнаў, чароўную палачку, мантыю, кацёл і перадусім мятлу «Німбус-2000» дзядзька Вернан схаваў у каморы пад лесвіцай, як толькі Гары вярнуўся дамоў. Хіба Дурсляў абыходзіць, што Гары можа страціць месца ў факультэцкай камандзе па квідычы, бо не трэніраваўся ўсё лета? Якая ім розніца, што Гары вернецца ў школу, не зрабіўшы ніводнага задання? Дурслі былі тымі, каго чараўнікі называюць магламі (ні кроплі магічнай крыві ў жылах), і найвялікшым сорамам для іх было мець у сям'і чараўніка. Дзядзька Вернан

нават зачыніў у клетцы на навясны замок Хэдвігу, саву Гары, каб яна не магла перадаваць паведамленні нікому з чараўнікоў.

Гары быў непадобным ні да кога са сваякоў. Дзядзька Вернан — вялізны і амаль без шыі, з неверагодна чорнымі вусамі; цётка Петунія — кашчавая і з тварам як у кабылы; Дадлі — тоўсты ружовы бландзін. Гары ж, наадварот, быў маленькім і худым, з ярка-зялёнымі вачыма і чорнымі як смоль ускудлачанымі валасамі. Ён насіў круглыя акуляры, а на лбе ў яго быў тонкі шнар у форме маланкі.

Акурат гэты шнар і зрабіў Гары такім незвычайным, нават для свету чараўнікоў. Гэты шнар быў адзіным следам вельмі таямнічага мінулага — гісторыі, праз якую хлопчыка і пакінулі на ганку Дурсляў адзінаццаць гадоў таму.

Калі Гары быў адзін год, ён нейкім чынам выжыў, хоць на яго наклаў праклён найвялікшы цёмны чараўнік усіх часоў, Лорд Валдэмор, чыё імя большасць чараўніц і чараўнікоў дагэтуль баяцца вымаўляць. Бацькі Гары загінулі падчас нападу Валдэморта, але Гары атрымаў толькі маланкападобны шнар: сіла Валдэморта — ніхто не ведае чаму — знікла ў тое імгненне, калі ён не змог забіць Гары.

І вось цяпер Гары выхоўвалі сястра яго памерлай маці і ейны муж. Хлопчык пражыў дзесяць гадоў з Дурслямі, не разумеючы, чаму ён увесь час, хоць і мімаволі, робіць дзіўныя рэчы, і верачы ў гісторыю Дурсляў, быццам шнар ён атрымаў у аўтакатастрофе, у якой і загінулі яго бацькі.

А потым, акурат год назад, Гары атрымаў ліст з Хогвартса, і ўся праўда раскрылася. Гары паступіў

у школу чараўніцтва, дзе ён і яго шнар былі асабліва знакамітыя... Але цяпер навучальны год скончыўся, і хлопчык вярнуўся на лета да Дурсляў, вярнуўся туды, дзе да яго ставіліся як да сабакі, які выкачаўся ў нечым смярдзючым.

Дурслі нават не ўспомнілі, што сёння дванаццаты дзень народзінаў Гары. Вядома, ні на што асаблівае ён не спадзяваўся: яны ніколі не дарылі яму сапраўдных падарункаў, не кажучы ўжо пра торт, — але каб цалкам праігнараваць...

Тут дзядзька Вернан з важным выглядам адкашляўся і сказаў:

— Як мы ўсе ведаем, сёння вельмі важны дзень.

Гары падняў на яго вочы, не верачы сваім вушам.

— Магчыма, сёння я заключу самую буйную ўгоду за сваю кар’еру, — сказаў дзядзька.

Гары вярнуўся да свайго тоста. «Вядома, — з горыччу падумаў хлопчык, — дзядзька Вернан кажа пра гэтую дурацкую вячэру». Апошнія два тыдні ён толькі пра яе і гаварыў. Нейкі багаты будаўнік з жонкай прыйдуць да іх у госці, і дзядзька Вернан спадзяваўся атрымаць ад яго вялікі заказ (кампанія дзядзькі Вернана вырабляла дрылі).

— Давайце яшчэ раз пройдземся па тым, як мы ўсё зробім, — сказаў дзядзька Вернан. — А восьмай гадзіне ўсё павінны быць на сваіх месцах. Петунія, ты будзеш...

— У гасцёўні, — тут жа адказала цётка Петунія, — каб адразу ветліва прывітаць іх у нашым доме.

— Добра, добра. А ты, Дадлі?

— Я буду чакаць ля дзвярэй, каб адчыніць ім, — на твары Дадлі з’явілася агідная, штучная ўсмешка. — «Дазвольце ўзяць вашы плашчы, містар і місіс Мэйсан».

— Яны тут жа палюбць яго! — захоплена ўскрыкнула цётка Петунія.

— Выдатна, Дадлі, — сказаў дзядзька Вернан, а затым павярнуўся да Гары: — А ты?

— Я буду ціха сядзець у сваёй спальні і ўдаваць, што мяне няма, — абьякава адгукнуўся Гары.

— Вось так і рабі, — непрыемным голасам сказаў дзядзька. — Я правяду іх у гасцёўню, прадстаўлю цябе, Петунія, і налью ім выпіць. А восьмай пятнаццаць...

— Я паклічу ўсіх на вячэру, — сказала цётка Петунія.

— А ты, Дадлі, скажаш...

— «Дазвольце правесці вас у сталовую, місіс Мэйсан», — сказаў Дадлі, прапануючы нябачнай жанчыне сваю тоўстую руку.

— Мой цудоўны маленькі джэнтльмен! — ледзь не заплакала цётка Петунія.

— А ты? — злосна спытаў дзядзька Вернан у Гары.

— Я буду ціха сядзець у сваёй спальні і ўдаваць, што мяне няма, — вяла паўтарыў Гары.

— Менавіта. А цяпер трэба падрыхтаваць некалькі кампліментаў на вечар. Петунія, ёсць ідэі?

— «Вернан казаў мне, што вы цудоўна гуляеце ў гольф, містар Мэйсан...», «Місіс Мэйсан, ці не падкажаце, дзе вы купілі такую сукенку?..»

— Выдатна... Дадлі?

— Як наконт: «Нам у школе задалі напісаць сачыненне на тэму “Мой герой”, і я напісаў пра вас, містар Мэйсан».

Гэта ўжо было занадта — і для цёткі Петуніі, і для Гары. Цётка Петунія расплакалася і абняла сына, а Гары споўз пад стол, каб ніхто не ўбачыў, як ён памірае ад смеху.

— А ты, хлопец?

Гары паказаўся з-пад стала, намагаючыся выглядаць сур'ёзным.

— Я буду ціха сядзець у сваёй спальні і ўдаваць, што мяне няма, — адказаў ён.

— Ясна, што будзеш, — злосна сказаў дзядзька Вернан. — Мэйсаны нічога пра цябе не ведаюць і, спадзяюся, не даведаюцца. Петунія, пасля вячэры запрасі місіс Мэйсан назад у гасцёўню выпіць кавы, а я завяду размову пра дрылі. Калі пашанцуе, падпісаная і завераная ўгода будзе ў мяне на руках яшчэ да вечаровых навін. А заўтра ў гэты час мы ўжо будзем выбіраць дом для адпачынку на Маёрцы.

Гары гэта зусім не ўсхвалявала. Наўрад ці на Маёрцы Дурслі раптам палюбяць яго больш, чым тут, на Крушынавай вуліцы.

— Ну добра... Я паеду ў горад па смокінгі для нас з Дадлі. А ты, — рыкнуў ён на Гары, — ты не блытайся пад нагамі, пакуль твая цётка будзе прыбірацца ў доме.

Гары выйшаў праз заднія дзверы. Быў выдатны сонечны дзень. Хлопчык прайшоў па газоне, сеў на садовую лаўку і праспяваў пад нос:

— З нараджэннем мяне... З нараджэннем мяне...

Ні паштовак, ні падарункаў, ды яшчэ і ўвесь вечар трэба ўдаваць, нібыта цябе не існуе. Ён сядзеў і тужліва ўзіраўся ў агароджу. Яшчэ ніколі Гары не адчуваў сябе такім адзінокім. Больш за што іншае ў Хогвартсе, нават больш за квідыч, хлопчык сумаваў па сваіх найлепшых сябрах, Рону Уізлі і Герміёне Грэйнджэр. Аднак яны, здаецца, зусім не сумавалі па ім. Ніхто з іх ні разу за ўсё лета не напісаў яму, хаця Рон збіраўся запрасіць Гары ў госці.

Цяжка падлічыць, колькі разоў Гары быў гатовы адчыніць клетку Хэдвігі з дапамогай магіі і адправіць з ёй лісты Рону і Герміёне. Але гэта было занадта рызыкаўна. Непаўналетнім чараўнікам не дазвалялася выкарыстоўваць магію па-за школай. Пра гэта хлопчык не сказаў Дурслям, бо ведаў: адзінае, што перашкаджае ім зачыніць яго ў каморы разам з мятлой і чараўнай палачкай, — гэта страх, што ён ператворыць іх у жукоў-гнаевікоў. Першыя пару тыдняў Гары забаўляў сябе тым, што мармытаў пад нос бессэнсоўныя словы і пасля назіраў, як Дадлі ўцякае з пакоя — так хутка, як дазваляюць яго таўсматыя ногі. Але праз доўгае маўчанне Рона і Герміёны Гары адчуў сябе настолькі адарваным ад магічнага свету, што яму стала нецікава нават здзекавацца з Дадлі... А вось цяпер Рон і Герміёна забылі пра яго дзень народзінаў.

Зараз ён бы ўсё аддаў за ліст з Хогвартса. Ад любога чараўніка ці чараўніцы. Гары ўжо амаль марыў пра сустрэчу нават са сваім заклітым ворагам, Драка Малфоем, — проста каб упэўніцца, што ўсё гэта яму не прыснілася...

Але не ўвесь год у Хогвартсе быў такі вясёлы. У канцы семестра Гары сустрэўся тварам у твар з самім Лордам Валдэмортам. І хаця Валдэmort быў толькі рэшткамі мінулага сябе, ён заставаўся ўсё яшчэ жахлівым, усё яшчэ падступным, усё яшчэ гатовым вярнуць сваю сілу. Гары другі раз выслізнуў у яго з рук, але гэта яму ледзьве ўдалося, і нават цяпер, праз шмат тыдняў, хлопчык усё яшчэ прачынаўся ўначы ў халодным поце, думачы, дзе ж цяпер Валдэmort. У памяці паўставаў яго раз'ятраны твар, яго вырачаныя, шалёныя вочы...

Раптам Гары рэзка выпрастаўся на лаўцы. Перад гэтым ён бяздумна глядзеў на агароджу... *і тут агароджа паглядзела на яго.* Сярод лісця з'явілася пара вялізных зялёных вачэй.

Гары падскочыў, пачуўшы ў садзе здзеклівы голас.

— А я ведаю, што сёння за дзень, — праспяваў Дадлі, уперавалку падыходзячы да Гары.

Вялізныя вочы міргнулі і зніклі.

— Што? — спытаў Гары, не адводзячы позірку ад месца, дзе яны толькі што былі.

— Я ведаю, што сёння за дзень, — паўтарыў Дадлі, падыходзячы яшчэ бліжэй.

— Малайчына, — сказаў Гары. — Значыць, ты ўрэшце вывучыў дні тыдня.

— Сёння твой дзень народзінаў, — ухмыльнуўся Дадлі. — Што, не атрымаў ніводнай паштоўкі? У цябе, я гляджу, увогуле няма сяброў у тым тваім месцы для вырадкаў.

— Лепш, каб твая мамачка не чула, што ты гаворыш пра маю школу, — холадна адказаў Гары.

Дадлі падцягнуў штаны, што спаўзалі з яго тлустага азадка.

— Чаго ты ўперыўся ў агароджу? — з падазрэннем запытаў ён.

— Вырашаю, якім заклёнам яе лепш падпаліць, — адказаў Гары.

Дадлі тут жа падаўся назад, і на яго тоўстым твары з'явіўся страх.

— Ты н-не можаш... Тата сказаў табе не ч-чараваць... Ён сказаў, ён выганіць цябе з дому... а табе няма куды пайсці... у цябе няма ніякіх сяброў, што цябе прытуляць...

— Чары-мары! — заўзята пачаў Гары. — Фокус-покус... фіглі-міглі...

— МААААААМА! — зароў Дадлі, бегучы дадому і блытаючыся ў сваіх жа нагах. — МАААМА! Ён робіць сама-ведаеш-што!

Гары дорага заплаціў за хвілю забавы. Паколькі ні Дадлі, ні агароджа не пацярпелі, цётка Петунія зразу-мела, што Гары не чараваў, але яму ўсё адно давалося прыгінацца, пакуль яна размахвала ў яго над галавой мыльнай патэльняй. Пасля цётка нагрузіла яго працай, дадаўшы, што ён застанеца галодным, пакуль усё не зробіць.

Пакуль Дадлі бадзяўся без справы і еў марозіва, Гары памыў вокны і машыну, пакасіў газон, прывёў да ладу клумбы, падрэзаў і паліў ружы і перафарбаваў лаўку. Сонца няшчадна пякло, абпальваючы яму карак. Хлопчык ведаў, што не трэба прымаць блізка да сэрца Дадлевы словы, але стрыечны брат агучыў акурат тое, пра што Гары і сам думаў: магчыма, у яго сапраўды не было ніякіх сяброў у Хогвартсе...

Бачылі б яны цяпер знакамітага Гары Потэра, са злосцю думаў ён, угнойваючы клумбы. У яго балела спіна, а па твары сцякаў пот.

Была палова восьмай вечара, калі хлопчык, змора-ны, урэшце пачуў, як яго кліча цётка Петунія.

— Ідзі сюды! Але ступай на газеты!

Гары ахвотна перабраўся ў цень вымытай да бляску кухні. Зверху на халадзільніку стаяў святочны пудынг: вялізная гара ўзбітых вяршкоў і зацукраваных фіялак. У духоўцы сквірчэла свіная туша.

— Еш хутчэй! Мэйсаны будуць з хвіліны на хвіліну! — рэзка сказала цётка Петунія, паказваючы на дзве

лусты хлеба і кавалак сыру, што ляжалі на кухонным сталі. Яна ўжо надзела аранжава-ружовую кактэйльную сукенку.

Гары вымыў рукі і прагна заглянуў сваю ўбогую вячэру. Як толькі ён скончыў, цётка Петунія тут жа прыбрала талерку.

— Наверх! Хутчэй!

Мінаючы дзверы гасцёўні, Гары мімаходам ухапіў позіркам дзядзьку Вернана і Дадлі ў смокінгах і з гальштукамі-матылькамі. Не паспеў ён падняцца па прыступках, як пачуўся званок у дзверы і ўнізе лесвіцы паказаўся злосны твар дзядзькі Вернана.

— Памятай, хлопец... каб ні гуку...

Гары на дыбачках прайшоў да сваёй спальні, праслізнуў унутр, зачыніў дзверы і павярнуўся, каб знясілена ўпасці на ложак.

Праблема была ў тым, што там ужо нехта сядзеў.

Раздзел 2

ДОБИ ПАПЯРЭДЖВАЕ

Гары ледзь стрымаўся, каб не закрычаць. У маленькай істоты, што сядзела на ложку, былі вялікія, як у кажана, вушы і вырачаныя зялёныя вочы памерам з тэнісныя мячыкі. Хлопчык тут жа зразумеў: вось хто назіраў за ім праз агароджу гэтым ранкам.

Пакуль яны глядзелі адзін на аднаго, Гары пачуў з вітальні голас Дадлі.

— Дазвольце ўзяць вашы плашчы, містар і місіс Мэйсан.

Істота саслізнула з ложка і пакланілася так нізка, што кончык яе доўгага тонкага носа крануўся дывана. Гары заўважыў, што яна апранутая ў нешта накшталт старой навалачкі з дзіркамі для рук і ног.

— Э... добры дзень, — нервова сказаў Гары.

— Гары Потэр! — ускрыкнула істота высокім, пісклявым голасам, які — хлопчык быў упэўнены — даляцеў да вітальні. — Добі так доўга марыў з вамі сустрэцца, сэр... Гэта такі гонар..

— Дз-дзякуй, — сказаў Гары, прабіраючыся ўздоўж сцяны і ўрэшце сядоўчы на крэсла побач з Хэдвігай, што спала ў вялікай клетцы.

Ён хацеў спытаць: «Што вы такое?», але падумаў, што гэта прагучыць надта груба, таму прамовіў:

— Вы хто?

— Добі, сэр. Проста Добі. Добі — хатні эльф, — сказала істота.

— Ого... праўда? — здзівіўся Гары. — Э... Я не хачу падацца грубым ці нешта такое, але... Цяпер не найлепшы час, каб у мяне ў спальні сядзеў хатні эльф.

З гасцеўні данёсся высокі штучны смех цёткі Петуніі. Эльф апусціў галаву.

— Не тое каб мне было непрыемна пазнаёміцца з вамі, — тут жа дадаў Гары, — але... э... ці ёсць нейкая канкрэтная прычына, чаму вы тут?

— О так, сэр, — сур'ёзна адказаў Добі. — Добі прыйшоў сказаць вам, сэр... гэта так складана, сэр... Добі думае, з чаго пачаць...

— Сядай, — паказваючы на ложка, ветліва прапанаваў Гары.

Да яго жаху, эльф разрыдаўся... Прычым вельмі гучна.

— С-сядай! — завыву ён. — Ніколі... ніколі ў жыцці...

Гары здалося, што галасы ўнізе крыху сцішыліся.

— Даруйце, — прашаптаў ён. — Я не хацеў абразіць вас.

— Абразіць Добі! — ледзь не задыхнуўся хатні эльф. — Яшчэ ніводзін чараўнік ніколі не прапаноўваў Добі сесці... як роўнаму...

Гары, спрабуючы адначасова сказаць «цсс!» і сусешыць Добі, пасадзіў яго назад на ложка, дзе эльф пачаў ва ўсю ікаць, выглядаючы пры гэтым як вялікая пачварная лялька. Урэшце ён супакоіўся і поўнымі слёз вачыма захоплена ўперыўся ў Гары.

— Відаць, ты сустракаў няшмат прыстойных чараўнікоў, — сказаў хлопчык, спрабуючы развесяліць хатняга эльфа.

Добі кіўнуў. Але тут жа ўскочыў і пачаў шалёна біцца галавой у акно з крыкам:

— Дрэнные Добі! Дрэнные Добі!

— Не... што ты робіш?! — прашыпеў Гары, падскокваючы і сцягваючы Добі назад на ложак. Хэдваіга прачнулася, надзвычай гучна крыкнула і шалёна залопала крыламі аб пруткі клеткі.

— Добі мусіць пакараць сябе, сэр, — сказаў эльф, крыху косячы вачыма. — Добі ледзь не сказаў кепскае пра сваю сям'ю, сэр...

— Пра сваю сям'ю?

— Сям'ю чараўнікоў, якой служыць Добі, сэр... Добі — хатні эльф, ён абавязаны служыць аднаму дому і адной сям'і ўсё жыццё...

— А яны ведаюць, што ты тут? — з цікаўнасцю спытаў Гары.

Добі здрыгануўся.

— О не, сэр, не... Добі давядзецца яшчэ больш жорстка пакараць сябе за тое, што ён прыйшоў убачыцца з вамі, сэр. За гэта Добі давядзецца прышчаміць сабе вушы дзверцамі духоўкі. Калі сям'я даведаецца...

— А яны не заўважаць, што ты прышчаміў сабе вушы?

— Добі сумняваецца, сэр. Добі заўжды даводзіцца сябе за нешта караць. Яны не супраць. Часам яны нагадваюць Добі пра дадатковае пакаранне...

— Але чаму ты не сыдзеш? Чаму не ўцячэш?

— Хатніх эльфаў можна толькі вызваліць. Але сям'я Добі ніколі не дасць яму свабоды... Добі будзе служыць сям'і да смерці, сэр...

Гары вылупіў вочы.

— А я яшчэ лічыў, што са мной несправядліва абыходзяцца апошні месяц, — сказаў ён. — Пасля гэтага Дурслі — амаль што мілыя людзі. А ці можа табе нехта дапамагчы? Напрыклад, я?

Гары адразу ж пашкадаваў пра свае словы: Добі зноў завяў ад удзячнасці.

— Калі ласка, — утрапёна прашаптаў Гары, — калі ласка, цішэй. Калі Дурслі нешта пачуюць, калі яны даведаюцца, што ты тут...

— Гары Потэр пытае, ці можа ён дапамагчы Добі... Добі чуў пра вашу веліч, сэр, але Добі яшчэ не ведаў пра вашу дабрыню...

Гары, адчуўшы, што яго твар гарыць, сказаў:

— Што б ты там ні чуў пра маю веліч, гэта ўсё лухта. Я нават не найлепшы вучань на курсе ў Хогвартсе, гэта Герміёна, яна...

Але ён не дагаварыў, бо яму было балюча ўспамінаць пра Герміёну.

— Гары Потэр сціплы і шляхетны, — паважліва сказаў Добі, шарападобныя вочы якога ўсхвалявана блішчэлі. — Гары Потэр не згадвае пра сваю перамогу над Тым-Каго-Нельга-Назваць.

— Над Валдэмортам?

Добі прыціснуў свае кажановыя вушы і прастагнаў:

— Ой, не называйце яго імя, сэр! Не называйце яго імя!

— Прабач, — тут жа выправіўся Гары. — Я ведаю, што многія гэтага не любяць. Мой сябар Рон...

І ён зноў перарваўся. Думаць пра Рона таксама было балюча.

Добі схіліўся да Гары, яго вочы былі вялікія, як аўтамабільныя фары.

— Добі чуў, — сказаў ён сіплым голасам, — што некалькі тыдняў назад Гары Потэр сустрэў Цёмнага Лорда ў другі раз... і Гары Потэр зноў уратаваўся.

Гары кіўнуў, і вочы Добі раптам заблішчалі слязьмі.

— Ах, сэр, — ледзь не задыхнуўся Добі, выціраючы твар куточкам бруднай навалачкі, у якую быў адзеты. — Гары Потэр смелы і адважны! Ён ужо сутыкнуўся са столькімі пагрозамі! Але Добі прыйшоў, каб абараніць Гары Потэра, папярэдзіць яго, нават калі за гэта Добі дзвядзецца зноў прышчаміць сабе вушы дзверцамі духоўкі... Гары Потэр не павінен вяртацца ў Хогвартс.

Павісла цішыня, якую парушаў толькі звон відэльцаў і нажоў унізе і ледзьве чутны голас дзядзькі Вернана.

— Ш-што? — заікаючыся, прамовіў Гары. — Але я мушу вярнуцца... вучоба пачынаецца першага верасня. І гэта адзінае, чаго я чакаю. Ты не ўяўляеш, што тут за жыццё. Гэта не маё месца, маё месца — у тваім свеце... у Хогвартсе.

— Не, не, не, — прапішчаў Добі, так моцна трасучы галавой, што яго вушы матляліся ў розныя бакі. — Гары Потэр павінен застацца тут, у бяспецы. Ён надта важны, надта добры, каб загінуць. Калі Гары Потэр вернецца ў Хогвартс, ён будзе ў смяротнай небяспецы.

— Чаму? — здзіўлена спытаў Гары.

— Бо ёсць змова, Гары Потэр. Змова, каб учыніць сёлета ў Хогвартсе, школе чарадзейства і магіі, самыя жахлівыя рэчы, — прашаптаў Добі і раптам увесць затрымцеў. — Добі ведае пра гэта ўжо некалькі месяцаў, сэр. Гары Потэр не павінен трапіць у небяспеку. Ён занадта патрэбны, сэр!

— Якія жахлівыя рэчы? — тут жа спытаў Гары. — Хто ў гэтай змове?

Добі, быццам задыхаючыся, выдаў дзіўны гук і затым зноў пачаў шалёна біцца галавой аб сцяну.

— Супакойся! — крыкнуў Гары, хапаючы эльфа за руку, каб спыніць яго. — Ты не можаш сказаць. Я разумею. Але чаму ты вырашыў мяне папярэдзіць? — раптам хлопчыку ў галаву прыйшла непрыемная здагадка: — Чакай... гэта ж не звязана з Вал... прабач... з Сам-Ведаеш-Кім, праўда? Проста пакруці галавой або кіўні, — наспех дадаў ён, бо галава Добі зноў нахілілася небяспечна блізка да сцяны.

Добі павольна пакруціў галавой.

— Не... гэта не Той-Каго-Нельга-Назваець, сэр.

Але вочы ў Добі былі вырачаныя: ён, здавалася, спрабаваў даць Гары нейкую падказку. Аднак у хлопчыка не было ніякіх ідэй.

— Можа, у яго ёсць брат, не?

Добі пакруціў галавой, і яго вочы вылупіліся яшчэ больш.

— Ну, тады я не ведаю, хто яшчэ хоча ўчыніць у Хогвартсе жудасныя рэчы, — сказаў Гары. — У сэнсе, там жа, як мінімум, ёсць Дамблдор... ты ж ведаеш, хто такі Дамблдор, праўда?

Добі кіўнуў.

— Альбус Дамблдор — гэта найлепшы дырэктар, які толькі быў у Хогвартсе. Добі ведае, сэр. Добі чуў, што Дамблдор не саступаў сілай Таму-Каго-Нельга-Назваець, калі той быў на вяршыні сваёй моцы. Але, сэр, — Добі сцішыў голас да шэпту, — ёсць сіла, якой Дамблдор... сіла, якой ніводзін прыстойны чараўнік...

Не паспеў Гары спыніць Добі, як той саскочыў з ложка, схопіў настольную лямпу і з аглушальным віскам пачаў лупіць сябе ёй па галаве.

Раптам унізе павісла цішыня. Праз дзве секунды Гары, чьё сэрца шалёна калацілася, пачуў, як дзядзька Вернан выйшаў у вітальню, кажучы:

— Напэўна, Дадлі зноў забыў выключыць тэлевізар, от падшыванец!

— Давай! Лезь у шафу! — прашыпеў Гары, засоўваючы туды Добі, зачыняючы яго і скачучы на ложак у той момант, калі дзвярная ручка пачала паварочвацца.

— Якой... халеры... ты... тут... робіш? — працадзіў дзядзька Вернан праз сціснутыя зубы, жудасна наблізіўшы твар да Гары. — Ты толькі што спаганіў мне жарт пра японскага гальфіста... Яшчэ адзін гук — і ты пашкадуеш, што нарадзіўся, хлопец!

І ён нязграбна выйшаў з пакоя.

Трасучыся, Гары выпусціў Добі з шафы.

— Бачыш, як мне тут жывецца? — сказаў хлопчык. — Бачыш, чаму я павінен вярнуцца ў Хогвартс? Гэта адзінае месца, дзе ў мяне ёсць... добра, дзе мне здаецца, што ў мяне ёсць сябры.

— Сябры, якія нават не пішуць Гары Потэру? — хітра спытаў Добі.

— Я думаю, яны проста былі... чакай, — нахмурыўся Гары, — адкуль ты ведаеш, што сябры мне не пішуць? Добі заёрзаў ступнямі па падлозе.

— Гары Потэр не павінен злавацца на Добі. Добі хацеў як лепш...

— Куды ты падзеў мае лісты?

— Яны ў Добі з сабой, сэр, — сказаў эльф.

Спрятна адсунуўшыся ад Гары, ён выцягнуў са сваёй навалачкі тоўсты пачак канвертаў. Гары адразу ж пазнаў акуратны почырк Герміёны, каракулі Рона

і нават крамзолі, якія, відаць, накрэсліў ключнік Хогвартса Хагрыд.

Добі з хваляваннем зірнуў на Гары.

— Гары Потэр не мусіць злавацца... Добі спадзяваўся... калі Гары Потэр падумае, што сябры забылі пра яго... тады Гары Потэр не захоча вяртацца ў школу, сэр...

Гары яго не слухаў. Ён пацягнуўся па лісты, але Добі адскочыў убок.

— Гары Потэр атрымае іх, сэр, калі дасць Добі слова, што не вернецца ў Хогвартс. Ах, сэр, гэта ж так небяспечна! Паабяцайце, што не вернецца туды, сэр!

— Не, — злосна адказаў Гары. — Аддай мне лісты ад маіх сяброў!

— Значыць, Гары Потэр не пакідае Добі шанцу, — сумна сказаў эльф.

Не паспеў Гары зварухнуцца, як Добі падскочыў да дзвярэй спальні, адчыніў іх і кінуўся ўніз па лесвіцы.

У Гары перасохла ў роце, а ў жываце з'явілася непрыемнае адчуванне. Хлопчык як мага цішэй пабег за эльфам. Пераскочыўшы шэсць апошніх прыступак, ён ціха, як кот, прыямліўся на дыван у вітальні і агледзеўся ў пошуках Добі. Са сталавай ён пачуў голас дзядзькі Вернана, які казаў: «...містар Мэйсан, раскажыце Петуніі гэтую смешную гісторыю пра амерыканскіх сантэхнікаў. Яна марыць пачуць...» Гары перабег з вітальні ў кухню, і раптам усё ўнутры яго апусцілася.

Грандыёзны пудынг цёткі Петуніі, гара з вяршкоў і зацукраваных фіялак, лётаў пад столлю. На буфеце ў куце, згорбіўшыся, сядзеў Добі.

— Не, — прахрыпеў Гары. — Калі ласка... яны заб'юць мяне...

— Гары Потэр павінен паабяцаць, што не вернецца ў школу...

— Добі... калі ласка...

— Паабяцайце, сэр...

— Я не магу...

Добі журботна паглядзеў на яго.

— Значыць, Добі мусіць зрабіць гэта, сэр, дзеля Гары Потэра.

Пудынг з грукатам, ад якога ў хлопчыка замёрла сэрца, грывнуўся на падлогу. Талерка разбілася, а крэм распыркаўся па вокнах і сценах. З трэскам, які нагадваў гук бізуна, Добі знік.

Са сталовай данесліся крыкі, і дзядзька Вернан, які тут жа кінуўся ў кухню, знайшоў там Гары, скамянелага ад шоку і з ног да галавы пакрытага пудынгам цёткі Петуніі.

Спачатку ўсё выглядала так, быццам дзядзька Вернан спрабуе неяк уратаваць сітуацыю («Гэта наш пляменнік... ён у нас спецыфічны... вельмі хвалюецца, калі бачыць незнаёмых людзей, таму мы трымаем яго на версе...»). Ён выправадзіў шакіраваных Мэйсанаў назад у сталовую, паабяцаў Гары садраць з яго скуру, як толькі сыдуць госці, і сунуў яму ў рукі швабру. Цётка Петунія выкапала ў лядоўні марозіва, і Гары, дрыжучы, пачаў драіць кухню.

Дзядзька Вернан усё яшчэ мог заключыць сваю ўгоду... калі б не сава.

Цётка Петунія акурат вынесла на дэсерт каробку з мятнымі цукеркамі, як раптам у акно сталовай заляцела вялізная сіпуха, кінула ліст на галаву місіс Мэйсан і вылецела назад. Місіс Мэйсан залямантавала як баншы і выбегла з дома, крычучы нешта пра вар'ятаў. Містар Мэйсан жа застаўся ў гасцёўні роўна настолькі,

каб паведаміць Дурслям, што яго жонка да смерці баіцца птушак любых форм і памераў, і спытаць, ці яны знарок з яе пажартавалі.

Гары стаяў у кухні, сціскаючы, быццам дзеля сме-ласці, швабру, а дзядзька Вернан наступаў на яго з дэманічным агнём у маленькіх вачах.

— Прачытай! — злосна прашыпеў ён, размахваючы лістом, які толькі што даставіла сава. — Давай... пра-чытай!

Гары ўзяў пісьмо. У ім не было ніякіх віншаванняў з народзінамі.

Паважаны містар Потэр!

Мы атрымалі інфармацыю, што ў месцы Вашага пражывання сёння ў 21.12 быў выкарыстаны за-клён лунання.

Як Вам вядома, непаўналетнім чараўнікам забаронена ўжываць заклёны па-за межамі школы, і далейшае выкарыстанне магіі з Вашага боку можа прывесці да выключэння Вас з вышэйназванай школы (Дэкрэт аб разумным абмежаванні чараўніцтва сярод непаўналетніх, 1875, Параграф «С»).

Таксама мы хацелі б Вам нагадаць, што любыя магічныя дзеянні, якія могуць быць заўважанымі немагічным насельніцтвам (магламі) — гэта сур'ёзнае парушэнне 13 раздзела Статута аб сакрэтнасці Міжнароднай канфедэрацыі чараўнікоў.

Вясёлых канікул!

З павагай,

Мафалда Хонкірк

Адзел незаконнага выкарыстання магіі
Міністэрства магіі

Гары падняў вочы ад ліста і зглынуў.

— Ты не гаварыў нам, што табе нельга выкарыстоўваць магію па-за школай, — прамовіў дзядзька Вернан з вар'яцкім бляскам у вачах. — Забыўся, відаць, згадаць гэта... Я б нават сказаў, з галавы вылецела...

Ён насоўваўся на Гары, як вялікі бульдог, шчэрачы зубы.

— Ну, у мяне для цябе навіны, хлопец... Я цябе зачыняю... Ты ніколі не вернешся ў гэтую школу... ніколі... а паспрабуеш выбрацца з дапамогай сваёй магіі — яны самі цябе выганяць!

І рагочучы як маньяк, ён пацягнуў Гары наверх па лесвіцы.

Дзядзька Вернан слоў на вецер не кідаў. Наступным ранкам ён заплаціў майстру за краты на акно ў спальні Гары. А сам выразаў у пакоі пляменніка кашэчыя дзверцы, праз якія тройчы на дзень яму запіхвалі крыху ежы. Гары дазвалялі выходзіць у ванну зранку і ўвечары. Увесь астатні час ён быў замкнуты ў пакоі.

* * *

Мінула тры дні, але Дурслі не змякчыліся, і Гары не бачыў ніякага выйсця з гэтай сітуацыі. Ён ляжаў на ложку, назіраў, як за кратамі сядзе сонца, і тужліва думаў, што яго яшчэ чакае.

Які сэнс выбірацца з пакоя з дапамогай магіі, калі за гэта яго выганяць з Хогвартса? Ніколі яшчэ на Крушынавай вуліцы яму не было настолькі дрэнна. Цяпер, калі Дурслі даведаліся, што яны не прачнуцца ў абліччы кажаноў-крыланаў, ён згубіў сваю адзіную зброю. Можа, Добі і выратаваў Гары ад нейкіх жахлівых рэчаў,

што адбудуцца ў Хогвартсе, але ўсё паказвала на тое, што хлопчык у любым разе памрэ тут ад голаду.

Грукнулі кашэчыя дзверцы, і з'явілася рука цёткі Пентуніі, якая падсунула ў пакой талерку кансерваванага супу. Гары, у жываце ў якога ныла ад голаду, падскочыў з ложка і схапіў ежу. Суп быў халодны, але хлопчык выпіў палову талеркі адным глытком. Пасля падышоў да клеткі Хэдвігі і вываліў разлезлую гародніну, што ляжала на дне міскі, у яе пустую кармушку. Сава натапырыла пер'е і з глыбокай агідай паглядзела на Гары.

— Не раю табе круціць дзюбай — гэта адзіная ежа, што ў нас ёсць, — змрочна сказаў хлопчык.

Ён паставіў пустую міску на падлогу ля кашэчых дзверцаў і лёг на ложак, чамусьці яшчэ больш галодны, чым да супу.

Спадзяваючыся ўсё ж перажыць наступны месяц, Гары падумаў: што здарыцца, калі ён не з'явіцца ў Хогвартсе? Ці адправяць яны каго-небудзь праверыць, чаму ён не вярнуўся? Ці пераканаюць Дурсляў адпусціць яго?

У пакоі цямнела. Стомлены хлопчык, у жываце ў якога бурчала, а думкі круціліся вакол адных і тых жа пытанняў, на якія немагчыма адказаць, праваліўся ў неспакойны сон.

Яму снілася, што ён у запарку — сядзіць у клетцы з надпісам «Непаўналетні чараўнік». Людзі вылупляюць на яго вочы праз краты, а ён, галодны і слабы, ляжыць на саламяным насціле. У натоўпе ён заўважае твар Добі і крычыць яму, просячы дапамагчы, але эльф адказвае: «Гары Потэр тут у бяспецы, сэр!» — і знікае. Пасля з'яўляюцца Дурслі, і Дадлі з рогатам стукае па прутках клеткі.

— Хопіць, — мармытаў Гары, бо ад гэтага грукату яму ўжо балела галава. — Пакіньце мяне ў спакой... досыць... дайце пасаць...

Ён расплюшчыў вочы. Месяцовае святло прабівалася праз краты. І скрозь іх нехта глядзеў на яго — нехта руды, з рабаціннем і доўгім носам.

За акном быў Рон Уізлі.